

Pomihaj Boh!

Cíklo 20.
13. augusta.

Lětník 1.
1891.

Serbiske njedželiske lapjenka.

Wudawaju ſo kózdu ſobotu w Smolerjez knihicízishezérni w Budyschinje a ſu tam doſtač ſa ſchtwórtlétne pſchedpłatu 40 np.

12. njedžela po ſwj. Trojizn.

Mark. 7, 32: A pſchim jedžechu k Jeſu ſej hlučeho, ſiž němy běſche, a proſchachu jeho, ſo by ruku na njeho poſožil.

Sſlužba, kajkuž běchu jowle temu hlučoněmemu jeho pſcheljio wopokaſali, bě wěſče rjana a wſcheho džaka hódna. K Jeſu ſej běchu ſebi jeho woni ſobu wſali, a pola Jeſu ſa njeho dobre ſłowo ſapožili. Taſkile ſkutk luboſcze je ſo naſhemu knjeſej wěſče derje ſpodobał. My ſmy tu wſchitzu kſcheczijenjo, duž ma tu wot naſ kózdy ſhwjatu pſchibluschnoſcz, ſo dyrbí druhemu tež taſkile luboſcz wopokaſowac̄. Teho dla pomihaj tym, kotsiž ſu twojeje pomožy potrieblimi a dojedž jich hróble ſobu k Jeſu ſej. Sczin jeno pola njeho ſobu ſa nich ſam proſtwu, tak husto hacž džyzl komu luboſcz a ſmilnoſcz a dobrý ſkutk wopokaſac̄. Hlej, ſ taſkimle dobroproſchenjom možesč ſa kózdeho, ſiž je czi drohi a luby, k ſbožnikoj dónic̄ a možesč jeho wo to proſhyc̄, hacž tež njechal na tuteho wot tebi ſubowaneho ruku poſožic̄, jeho žohnowac̄, a czi jeho wuſtrowic̄.

Runje taſkile ſlužbu dyrbjeli ſebi w kózdičkém domje wſchitzu bjes ſobu wopokaſac̄: starſchej džecžom, džecži starſhimaj, czeledž knježim, knótijo mótkam a czi ſaſko knótram.

Teho pak možem ſebi wěſči byc̄: Kaž je naſh knjeſ tamym jich proſtwu rad wuſhyschal, ſiž běchu ſwojeho hlučoněmeho pſcheczela k njemu dojedli a ſiž ſa njeho dobro proſchachu, tak wón tež wěſče ſwoje wucho k nam naſhili, hdyž ſmy k njemu pſchischli, ſebi wot njeho ſa někoho něchto wuproſhyc̄.

Tamón hlučoněmy bě hlučny člowjek, a bě pódla jara njeſbožowny. Schtóž by jeho wohladal, temu bě wón wěſče žel cziňil. Pomysl ſebi jeno, tak bylo to tebi ſamemu, njemohl ty ſłowecžka ſlyſhuc̄ a njemohl ty komu ſłowecžka prajic̄. Tak husto hacž taſkile wbohich ludži ſetkaſch, džakuji ſo Bohu ſa to, ſo masch ſam ſtrowe myſble, a proſch jeho, ſo džyzl czi je dale ſdžeržec̄ a wobárnowanac̄. Kózdy pak ſo tež ſam praschej, hacž je ſebi wuſchi a rt pſchego tak naſožil, kaž ſo wot njeho ſluſha, abo hacž njeje ſ wuſhomaj a ſ rtom hdy hréchej ſlužil! Ach,

tač husto ſebi tón a tamón wuſhi naſtaja, hdyž něhdže něchtó hroſne a ſhniše rěcze bluwje. — ſy ſhano ſam tež druhdy taſkimle ludžom na jich bjesbóznu rěcž poſluchał?

Hdyž taſkeho hlučeho a pódla němeho člowjeka wohlaſach, tehdý ſebi ſam pſchi ſebi praj: Knajkž je tónle na czele, taſzy ſmy my wſchitzu na duchu kaž hluſchi a němi, a to tak doſho, hacž njeje Chrystus na naš ſamých ſawołał: Hefata! Wot ſameho naroda je kózdy ſam wſchón hluči, to rěka: nikomu njeje ſamemu wot ſo možno, Boha a jeho hluč ſlyſhuc̄, hdyž naš wón k ſebi woła. Jeho hluč je wonka w ſtwórbje ſlyſhuc̄; won ſo nam tež nutska w ſwědomnju dawa ſlyſhuc̄. — a wylše wſcheho je jeho ſhwjate ſłowo ſa naš taſkile hluč — ſ nim naš wón k ſebi woła.

Husto je wot naš kózdy kaž wſchón němy, duž tež njemože wjeſkely a ſtroſchtny ſe ſwojim Bohom poręczec̄. Sa wſchó to mamy tu Jeſu ſa ſa praweho lěkarja. Hdyž je nam wón wuſhi a rt ſwotewrjał, potom hakle naukuſnymy na Boha a na jeho rěcž poſluchač, potom hakle iu ſlyſhymy a ſroſymymy, a potom hakle ſo na to ſwucžimy, ſ Bohom rěcžec̄.

O ty naſch lěkarjo, Jeſu Chrystuc̄je, ſmil ſo nad nami wſchitkimi!

Pój, člowjec̄, poddaj ſo Jeſu ſej wſchón,
Zem' poſluchař, hdyž je cze ſawołał won!
Njepoſluchaſch dženža, móhl jutſje ſo kac̄;
Pſchindž dženž, ſo móhl wěčne ſej wjeſele brac̄!

(Wſchdný Boži Khléb.)

Ssamowola a Bože pucje.

Powjedał M. N.

VI. stav.

Kſcheczijan bě piſał, ſo je kſcheczijanske knjeſtvo naſakal; njebechú drje židži, tež po mjenje žani pohanjo, ale wo kſcheczijanskwe tam tež nicžo naſakac̄ njebe; a kaž nutskaſch, tak bě ſwonkaſch. Hdyž ſo Hana přenje ranje woprascha, hdyž ſo raňſcha povožnoſcz ſměje, ſo džiwajo na nju hladachu, potom ſo jej ſmějachu.

Bě pak bohate hospodařstvo. Knjež bě bohaty pschekupz; jeho býdlo bě s najrjeñschimi wězami wuhotowane; jeho wožobna manželska pak bě kruta hosposa, kotaž kódy smyk czeledže khostasche; jeno wýška mſda ju w klužbje džerzesche. Tola mnohe ſo ſta, ſchtož mějſeſche Hana ſ prawdu ſa hréch. Tora wona ſradžu jěſč ſtrancz widžesche, tam, tak holzy prjecž džechu a ſo hafle poſdze w nozy wróczichu, hdyz běſche hosposa na vjeſadje. Tola ſchto ſmědžesche Hana prajecž, kotaž bě ſwoju klužbu ſe kžu naſtupila! Hdyz Kſcheczijan wjeczor pschiindže, jemu wona často prajesche: „Nětk budu ſo jej wuſnacž!“ — „Dha eže ſe klužby wucžerja“, bě jeho wotmoſjenje. „Ty hiſhce ſawučniesch, ſo ſo ta wěz tak kruče wobhlađowacž nima.“ Tola jej k čeſczi njeh je prajene, wona tu wěz kruče wobhlađowasche; dobre ſymjo, kotaž bě do njene wuſhyte, njebě zyle ſaduſhene; jeno ſo bě pjanke wjazy hacž tamneho.

Teje wulka njeſnatocž ſ wulkim mětom a wſchelaku nowe wěz wſachu jej wſchu ſamostatnoſcž. Kſcheczijan mójſeſche ju nětk wodžicž, a wona bjes wole ſa nim klužesche.

Hdyz wona widžesche, tak njeprawje czeledž činjeſche, haj hdyz dyrbjeſche ſobu czinicž a potom hněwne džesche: „To ſobu nječinju, to je hréch“, ſo jej wuſmijachu a prajachu: „„Njetrjebaſch tajka ſwiatka bycž; wěmy wſchak, ſchtož twój bratr je““. Najeprjedn bě wona, hdyz mějſeſche ſwoju njedželu, Kſcheczijana pohnula, ſo ſobu ſemſhi klužesche; potom ſo won ſo kuf ſi nej wuhodžowasche. Wona pak pschi tym žeje nutrnoſcze namakacž móhla njeběſche, wſchako ſebi ſama ſla ſdasche, ſo borsy wjazy wo ſemſhi kluženju njerěczech. Džechtaj nětko dys a dys do džiwadla (theatra) abo do konzerta; nowe džiwu ſa Hanu, wo kotaž hafle roſumjeſche. Teje pōzciwe waschnje pak bě tak mózne, ſo ſ najmjenſha jeno pschitſtojne wjeſela pytasche, hdyz ſo jej derje lr= bjeſche, ale hdyz ju tola tež nutſkowna ſtyſknoscž czwiłowasche; pschetož často bu poſdžiſho, hacž poſtajena hodžina, často pschi dalokich pucžach hafle w 12 hodžinach domoj pschiindže. Wona tajke pschitſtvenja druhich klužomníkow knjeſtſtu potaji; ſa to tež ju pola knjeſtwa njepſheradžichu, kotaž njedželu tež hafle poſdze domoj pschiindže.

Tak běſchtaj ſo dwaj měžazaj minhloj. Hana w džele ſwoju pschißluchnoſcž činjeſche, ſo běchu ſi nej ſpoſojom. Hdyz ſi hofpoſy ſasachu, ſo wona ſtajne bojeſche, ſo je jeje kža na ſwětlo pschischla. Kunje, hdyz ſo wěſta czucž pocža, bě klužownik, pschecžiwo kotaž klužesche ſo wobarała, Hanu pscheradžil. Duž njebě žeje ſejerpliwoſcze ani ſmilnoſcze, kafkuž by w Hergis- hoffe namakała byla. Koſhněwana hosposa ju hnýdom ſe klužby puſchci, „pschetož tole činjenje ſi nawojenju je poſtork, kotaž ja nječerpju“. — „Szym tak ſazkužila“, Hana ſvýchowasche, hdyz placžo ſwoje wěz ſebra. „Luby Božo, pomhaj mi, hdze dyrbju? wſchako nikho njeſnaju!“ Pola druheje czeledž žeje radu doſtačž njemóžesche; tam ſo jeje njeſbožu jeno ſmějachu. „Wona chyzche pscheko něſhto lepſha bycž, hacž my“, druhe holzy k ſtarej ſchwalczi prajachu, kotaž běſche runje w domje na ſchicžu a holzu ſamolwjeſche. Ta bě Hanu lubo měla a wulku ſobuzelnoscž ſi jeje nuſu čujesche. „Pójce ſe mnje“, wona pschecželiwje praji, „ja mam blečk ſa waž, a tam móžecze wostacž, doniž ſo druha klužba njenamaka“.

Kſcheczijan bě jara naſtróžan, hdyz ju ſa někotre dny wjazy pola knjeſtwa njenamaka. Won bě poſledni čaž jeno dys a dys Hanu wopytowaſ. Dego druhe „wazne“ pschißluchnoſcze njeběchu jemu k temu pschińcž daſe; tež bě jej ſa ſlo wſaſ, ſo bě jeho wona čaſcžiſho ſažo prjecž poſkala. Cžim radſho do dželacžerſkých ſhromadžiſnow klužesche, ſo by tam rěče ſklyſhal a ſo na wulkim dželacžerſkim praschenju wobdželiſ. Borsy bu dopokaſane, ſo fabrikjih knježa pschemaſo mſdu placža; borsy doſtochu poſkularjo nowe roſjoſnjenja wo wſchelakich žalostnych podlóčzonjach wulkih knjeſom, kotaž dale ſejerpliwoſe ſnjescž njechachu. To wſchak dyrbjeſche ſo w mjeniſchich ſihadžowanakach pschi bleſhi dale roſpomničž. Hana bě wo tym ſklyſhal; hdyz pak ſo Kſcheczijana woprascha, hdze pak je byl, mějſeſche tutón wſchelaku ſamolwjenja, kotaž móžesche jemu jenož po ſtě ſtěrvič.

Pschi wſchém tym pak lubowasche holzu hiſhce, drje po ſwojim waschnju. Druhdý tež jemu myſl pschiindže: „Szym pschesky ſa nju“, a tale myſl jeho hiſhce hofſchego činjeſche. Hdyz ju plakazu a poſnu ſkóržbow pola ſchwalcze namaka, mjes tym ſo bě porokow wocžakowaſ, ſo jara hanibowasche. Wuradžowaschtaj, ſchto by ſo činiež hodžalo. Skluzba bjes poruczenja a to hiſhce do hód ſo njenamaka abo njemóžesche žana dobra bycž. Na ženitwu

tež žaných pjenjes njebě. Hanine naſutowane w Hergishofje dohaha drje k małemu wuhotowanju, ale dale niz. Se ſwojej ſtarjej ſaſakloſcžu ſo tež wobarasche knježa barona wo pjenjesy proſhce, kotaž won ſa nju klužesche. Deno borsy ſažo dželo namakacž, bě jeje najwutrobnische pschecž. A woprawdze bě inózno, ſo ju do jeneje ſ najwjetſchich fabrikow ſa dželone ſwětſki jako dželacžerku pschijachu. Bě dwě njedželi do hód, hdyz tam preni ros džesche; ju do wulkeje ſubje wjedžechu, hdyz 10 abo 15 holzow ſwětſki dželacžerku. Wona pschiindže k tym, kžiž počinachu. Dohladowarſka mjes nimi wokoło klužesche, dželo wobhlađujo a wuſladujo; hdyz tu wona bě, běchu holzy ſměrom. Hdyz pak běſche won, ſo jara wóſſe roſrēčzowachu, a noſcha wboha wjeſna Hanka ſo džiwasche, ſchto mějſeſche tu wſcho ſklyſhce. Što chyzhu wſcho ſwiate dny ſapocžecž? Džiwadla, reje a wſchelaku ſabawu, tak chyzhu hody ſwjeſcziecž. Wo drastach rěčzachu. Hana bě dželacžerki ſa tak kluđe měla, kafkž ſama bě, a to ſ prawom; pschetož běchu ſwichtke ſ najhubjeñſcheho džela města. Něko jej bě, jako by ſo jej džaſo, doſelž ſe ſamžneho naſhonjenja wjedžesche, ſchto to placiž, a jej bě žel thch pjenjes, kotaž bě ſa ſebje wudoſu. Hafle wondano bě ſo wobarała, hiſhce jedyn kroſhik na to pschecžinie. „Njebudze pak wam to pschewjele“, ſo Hana ſwoju ſuſodžinu woprascha, kotaž wjeſołu Rieku mjenowachu a kotaž bě jena ſ najloſchtniſchich. „Wostanie dha wam telko wot wascheje mſdu?“ — Wótry ſměch wſchěh druhich bě wotmoſjenje. „Sswjata hlupoſcž“, rěkaſche tam, obo „ta pak jara njewinowata czini“, klinčesche tom, „tej budža hiſhce wociž wocžiniecz dyrbječž“. Potom bu wſcho ſměrom, pschetož dohlagowarſka ſaſtupi. Hdyz pschipoldnu domoj džesche, widžesche Hanka na jene dobo holzu pschi ſebi, kotaž bě czichu kuf ſdalena wot njeeje dželaſa. Někachu ſej „bléda Bertha“. Niſamaj jedyn pucž? ſo wona woprascha. Dokelž tak běſche, džes- ſch'ej hromadže. „Chyzhu wam něſhto prajecž“, holza trochu bojaſnje ſapocža, „wž ſeje hiſhce taſle mſda a po ſdacžu tudu nowa“. Hana ſo džiwojo na nju po ſada. „Klinči jara hroſnje, ale chyzhu waž psched někotrejkuli holzu warnowacž, ſ kotaž tam hromadže ſydamoſ. Szym hižo w druhich fabrikach byla a to ſnaju.“ A wona na Hanu ſe ſwěrnymaj wocžomoſ poſlada. Ta ſo ſwojej pschecželnej radžicžeržy džakowasche, a wot teho čaſha ſo hromadže džeržeschtej. Bertha bě ſprawných ale jara kluđnych ſudži džecžo; jeje pschitſtojna myſl bě Hanje troſcht mjes ſ wjetſha njeduſchnymi holzami. Borsy ſo jej wocži wocžinischtej w mnohich wězach, a wona ſwóſna, kafko hrécha tež ſady rjanyh drastow le- ſeſche a ſo husto bjes haniby poſkowasche. Te, a džakowano Bohu bě jich wjazy, kotaž ſo naſdala džeržachu, buchu wuſmě- ſchane a ſo horde mjenowachu; a hdyz Bertha a Dora, kotaž běſchtej wobě jara ſchiknej a pilnej, borsy do předka pschiindžeschtej a tež wjetſhu mſdu doſtaſchtej, jimaj to ſawidžachu a hdžekuli móžachu, jimaj klubu činjachu; wožebje bě wjeſoła Rieka, kotaž Hanje wjele poſhřka dawasche.

Sswjath wjeczor běchu jara poſdze hiſhce dželacž dyrbjale, dokelž běſche k ſwiatym dnjam hiſhce telko ſwětlow k rejam ſasach. „Rejuje dha jow hody zyle město?“ ſebi Hana myſlesche, a myſle wročzichu ſo jej k lubym hodam w domjazei wž, a ſtysk po domiſnje, kotaž ju nihdy wopuschciž njebeſche, bě dženſha wožebje mózny. Hdyz domoj pschiindže, namaka Kſcheczijana hižo pola Wagnerowje. Won chyzche ju do hodowneho wuſtawa ſobu wſacž. „Ně, Kſcheczijano“, wona kruče rjeknu, „dženſha woſtanjemoj ſměrom tu a ſwjeſzimoj ſwiaty wjeczor ſ Wagnerjez macžerju. Mam maše wjeſele ſa waju“, a pschi tym ſtarjej žonje lizy majſasche. Dopomjenje ſaňdžených ſwiatych dnjow bě tak žive w njej, ſo ſwoju bibliju — ač doſlo njeužiwanu — wſawschi ſwiate hodowne ſcjenje čitasche. Potom do ſwojeje koſmorki džesche a hafle ſa klužku ſ malym ſaſwěczenym hodownym ſchomikom ſažo nits pschiindže, k wulkeju wjeſelu ſtareje žony a k ſpodžiwanju ſa Kſcheczijana. Na ſchomiku někotre dary wſachu, čerwjené rubiſhko wokoło ſchije ſa dobru Wagnerjez macž, a někotre malicžkoſcze ſa Kſcheczijana; k temu pschinjeze dwě koſchli, kotaž tež bě jemu ſeſhla.

Kſcheczijan wucžeje nětko ſwój dar, wulki medaillon ſ jeho wobrasom, kotaž klužku podobnoſc drje Hanu ſwjeſeli, jeje poniznoſcji pak ſo krafne poſkocžane dželo njeſubjeſche. Kſcheczijan bu hluboko hnuth. Dego njewjestu njebě ſo jemu hiſhce ženje tajka rjana a tajka czifta ſdala kaž dženſha pschi hodownym ſchomiku w jeje ſwiatym wjeſelu; a ſažo praji jemu jeho wutroba: „Wona je psche dobra ſa minje.“

Teje wjeſele pak tež bjes ſrudobu njeběſche.

Połkłednie lato kaž poroč na jeje wutrobje leżesche, a wina dżelenja wot wschitkich, kótrychž bę tak lubowała, ju jara czischczesche. Hdyż pak Kscheschijanowe hnucze spóśna, ſebi pomysli: „Wschitko budże hiscze dobre.” So żaneho kwyateho ſa namożenju njemęſeſche, hido někotry čaſ ſerje wjedzesche; to jeje luboſcz ſi njemu po- mjeniſt' iſlo njebęſche, ale wona wérjesche nětko kručiſcho hacž hewak, ſo dyrbjesche jeje móz pola njeho wschitko dokoniecž. To by tež zyle prawje bylo, hdyž by ſo na Boha lubeho Anjeſa spuszczała a ſebi ſamej mjenje dowérila. To dyrbjesche hakle psches wjele będzenia a czerpjenja hinač pola njeye pſchińcž.

Kscheschijon hiscze preni ſwiaty dżen hnuty wosta a ſ Hanu ſe mſchi džesche. Druhi pak ſo hido wotwakowasche, prajizh, ſo ma ważne dżelo.

Jeho towarzchojo bęchu jeho preni dżen kemſhi hicž widżeli a teho dla ſa ſmęch měli. Hana nětko ſama ſi Bożej klužbie džesche; kwilku kózdu njedżelu, potom dowérjenje ſhubiwiſchi pſchesta. Staroſć, ſchto Kscheschijan bjes Božeje klužby czini a hdze pſchębywa, dokelž w fabrizy tola njebęſche, ju ſi prawej nutrnoſci pſchińcž njeda. Duž wosta domach, ſo by ju pſchezo namakač móhł; tybaž węzow ſebi wumyſli, ſi kótrymž chyſche jeho wot dželaczerſkich ſhromadziſnow, kótrychž bu pſchezo wjazy, wotdzerzecž. Majprjedy jemu ſi biblije czitasche; hdyž pak widżesche, ſo teho dla prjecz wosta, położi ju na bok a duchownie ſama ſprózna tež wjazy njeczitasche. Myſlesche ſebi jeno na Kscheschijana, starasche ſo jeno na Kscheschijana; a dokelž tule ſwoje staroſć na teho Anjeſa njeſtoži, ſo podarmo starasche.

Takle bę ſo psches poł lęta minylo. Dželodawar jeje namożenje bę jemu wjazy mſdy dał; wona bę ſama ſchikna a derje placzena kwetidżelaczerka, ſo ſo na Michała żenicz wobſamknuschtaj. „Smójli hakle ženjenaj, dha mózu jeho wjele lepje wot ſlych pucżow wotdzerzecž”, ſebi Hana myſlesche, „bym dže hido dokonjata, ſo je nimale zyle lęto w tejſomej fabrizy dželaſ.”

So by ſebi ſwoje papjery wobſtarał, ſo Kscheschijan do Hergishofa poda, ſi kwinonku a lisczikom wot Hanu, ſo by rada ſwoje nalutowane wot barona doſtała.

Wona njebę ſama wo to piſacž móhla; leżesche kaž hlužina mjes njej a mjes ſandženym czafom. Kscheschijanej bę to jara lubo; wón bę jara hněwony na barona, hdyž ſo wrózji. „Kak hordże je tón ſo mnū wobkhadžał!” So je jemu baron poſtrowy a ſwoje žohnowanie ſa nju ſobu dał, a ſo je wón knieſtowu ſa džak wopaczną adresu dał, wo tym Kscheschijan niežo njepojedasche.

Hanka dyrbjesche potajkim wericž, ſo je knieſtvo na nju hněwne a ſo ničo wjazy wot njeye wjedżecž nochze. Makupiſchtaj nětko najnuſniſche ſa nowe hospodařtvo, ptyaſchtaj po móžnoſci tunje wobydlenje a namakaſchtaj jo tež po ſchyrjoch ſchodach we wýzokim domje, hdyž poſta abo ſchęſczęſhat podružnikow bydlesche. Poſtajiſchtaj tſecžu njedżelu pſchipowjedanja ſa kwaſ. Zivilne mandželſtwo tehdyn hiscze njemęſachmy; hewak budżesche Kscheschijan zyrfiwiſke werowanje wotpoſtał, dokelž bęſche nětko duchomny, „czornym ſuknjam”, jara njepſchęſzły ſmyſleny.

(Poſrązowanje.)

Schto ma ratar wot ſozialdemokratije docžakacž?

Bo knižkach, wot A. Trümpelmana ſpišaných, ſložene.

Na burow ſu ſo ſozialdemokratije pſchi poſledních wólbach na khejorſtowoy ſejm (reichstag) wobroczili a, kaž ſu w idżeli, tu a tam tež ſi wuspěchom. Na malych burow ſo wobzebje wobroczihu a hiscze wobroczaja. Tola — ſchto rěka „mały bur”? Bur je bur, a ratar, kiz ſi dwemaj kruwomaj ſwoje polo wobdžela, na druhim ſtejnichcžu njeſteji hacž tón, kiz móže dweju konjow pſchahacž. Wonaj wobaj ſamaj ſwoje dželo wobſtarataj, tutón ſi wotroczkom, tamny bjes zuſeje pomožy a ſo hiscze prascha, kótry ſi njeye husto lepje pſchińcž. Czejkoth a wjeſela ſiwnjenja ſu woběmaj w teſ ſamej mérje pſchidželene, a mały bur njetrjeba ſe ſawiſcžu na wulkeho bura hladacž. — Duž je tež ſozialdemokrata najhóſchi njepſchęſzel taſ derje maleho kaž tež wulkeho bura. Koſrečzowanje, kótrej je ſo něhdyn wo ſozialdemokratiji ſi burami mělo, ſo wam, wy ſerbzy burjo, ſi roſpominanju a ſi koſmyſlenju poda, ſo wy ſwojich najhóſkich njepſchęſzelow, ſozialdemokratow, ſpoinajecze a jim ſi roſkudženoscžu, hdyž ſebi ſi wam ſwérja, ſi du- rjemi won poſtaſce.

To bęſche w juniju 1876 po ſynewych žnjach. W ſahrodze ſedzachu njedżelu popołdnju někotſi burjo we Wonjeſach hromadze.

Koſmoſwa bęſche jara ſiwa. ſo teho móžesčh pōſnacž, ſo to wſchēdny podawki njebě, wo kótrymž ſo poſjedasche.

„Ja to nihdyn ſapschijecž njemóžu” — jedyn ſa blidom ſawoſa. Wón bęſche jedyn ſi najbohacziſkich burow we wſy. „Mí to do myſlow njech, kák móhlo to móžno być”, hiscze pſchistaji.

„Schto dha to je?” ſo duchowny pſchistupiwiſhi woprascha.

„Poſhycze ſo, knies farario, wý runje w prawym czafu pſchińdžecze”, rěkaſche a duchowny ſo ſi nim ſyńu.

„Schto je?” ſo wón ſaſo praschesche. „Wý ſeje zyle roſhorjeni!”

„Haj”, tón preni džesche, „wý węſcje, ſo ja druhdy pſches mój dwór a moje pola ſwojej wocži poſběhnu a kuf ſo wulkeho ſweta nutſhlađam. Duž tež džen tydženiiſkich wifow w měſcze pſched wofnami ſnihikupzow ſtejo wostanu a hladam, ſchto pak je noweho ſo wuldało. Nowe knihi, ſa mnje ſo hodžaze, kupju, hdyž pſchetolſte njefju. Duž wondano knižku wulhadtach: „Sozialismus” bę napíſmo.

„Węſcje tu wot dr. Geffkena?” ſo ſarač woprascha.

„Haj”, bę wotmowljenje.

„Nó a — ?”

„Nó, ja kupich ſebi tu knižku. Věh drje hido husto doſež mo ſozialiſmje a ſozialdemokratach ſlyſchał; ale ſchtož běh ſlyſchał, ſo mi ženje ſubito njebě. Pſched wólbam ſo ſozialdemokratojo druhdy tež na kraj kódža a hladaja, hacž ſebi ſznamo něka ſi hlužkojth wólbu papjerku do ruki ſcjiſhczecž da. Szym ſebi pak pſchezo myſliſ, ſo nichto taſ hlužy njeye, tu ſozialdemokratiſku wólbu papjerku pſchi wólbe woteadacž, hdyž tež je ju ſebi předy naręczecž dał. Někto pak hinač myſli; pſchetož w tutych knižkach wot Geffkena bym czital, ſo tež bjes burami ſozialdemokratojo pſchezo wjazy pſchivista ſebi dobywaju. Haj, tu ſteji: wólbach na khejorſtowoy ſejm 12. januara 1874 wot 5,259,155 hložow hromadze ſo 339,738 ſa ſozialdemokratow woteda. Hdyž je to poſhickownje jenož 6,5 % (na 100 hložow 6½ h), dha je ta liczba tola bóle naſtrózaza w někotrych krajach, taſ w Sakſkej 36,2 % (wot ſta psches 36 hložow) a w provinzech, hdyž ſu ſi wjetſcheho džela ratarjo — hdyž ſu ſi wjetſcheho džela ratarjo, wón hiscze junu praji — t. j. w Schleswig-Holſtajnskej a Hannoverſkej, na 35,5 % a 35,1 %. „Tu ſteji; ja pak to ſapschijecž njemóžu”, wón wocži wot ſnihow poſběhnywſdi dale řečesche, „ku dha ſozialdemokratojo na jene dobo ſapocželi roſuminiſchi być abo burjo tam njeroumiſchi, ſo wjazy prawizu a lewizu roſdželicž njemóža? Žene dyrbi być, pſchetož ſozialdemokrat a bur ſtejtitaj ſebi napschecžiwo kaž woheń a woda. Abo njeye taſ?” Tich najwajazh pſchihložowasche, někotſi ničo njeprajichu, jedyn pak ſi hlužu tſchahesche.

„Wý macže prawje”, duchowny praji, „ſozialdemokrat a bur ſtejtitaj ſebi napschecžiwo kaž woheń a woda. — Wý ſeje knižki, wot Geffkena ſpižane, czital, to mje ſwjeſzeli. Mam je pſchi ſebi, dokelž chyſh wam, jeli ſo ſo ſkladnoſci poſicži, něchto ſi tych knižkow czitacž. Schtož ſeje nětko naſpomnił, je tež mi do wocžow padnylo a bym ſo wulžy džiwał, hdyž to czitach. So Sakſka jako hněſdo ſozialdemokratije předu ſteji, my roſumimy. Sakſka ma w poměrje najwajazh fabrikow, a dželaczerjo we wulſiſh fabrikſkich měſtach ſu noscherjo ſozialdemokratije khorhoje. Ale ſo Schleswig-Holſtajnska a Hannoverſka ſo Sakſkej nimale runatej, mi tež prawje ſroſumiſive njebě. Hdyž ſebi to pſchemyſlich, na myſli pſchińdžech, ſo drje ſu w Schleswig-Holſtajnskej jenož wulke města tutu wulku ſicžu ſozialdemokratich hložow ſawinowale, pſchetož ſi wonkach měſtow je tam wobydlerſtwo jara rědké. Ale taſ ſi Hannoverſkej? Tam ta wěz něchto hinač ſteji. Ludžo ſo tam hiscze taſ prawje ſi nowym ſarjadowanjom wobſtejnoscžow (ſo bu pře- dawſchi kral wotkazdeny a Hannoverſka pruſka provinza) ſpokojecž njemóža a duž dha ſu ſo ſznamo njeſpokojni najnjeſpokojniſchim (ſozialdemokratam) pſchisamli. Taſ někak dyrbi ſo ta wěz měcž, pſchetož ſo ſtaſ ſchleswig-holſtajnski a hannoverski bur ſa ſozialdemokratike wotpohladu ſahorjenaj, ſebi nichto myſlicž njetrjeba. Hdyž pak ſozialdemokratojo njeſpokojnych wohladaja, tam ſu tež hnydom; woni wjedža, hdyž czrij czichcži a ich naſchewaſaja, ſo ſo hiscze bóle czichcženi ſacjuwaju, rjane wězki ſubja a jim derje ſamjelcža, ſchtož by tych, kótrychž chzedža do ſwojich ſyčow po- padnycž, ſi roſuminiſhemu roſmyſlenju poſhucz móhlo. So bytchu rad kraju ſud do ſwojich ſyčow měli, móžem ſebi myſlicž. Šslyſcze jenož, ſchtož ſo nam w tych knižkach powjeda, ſchtož je w ſozialdemokratich nowinach ſtejalo. „Móžno njeye, ſo naſcha ſtrona (ſozialdemokratija) wjetſchinu doſtanje, taſ doſho hacž bur

hiszczęsza nasznej njeje. Wón njeschodzi jenoż roswiwanju ludoweho žiwienia, dokelž so wot naž dżeleny dżerži, ale won je tež, dokelž wo statnych wobstejnoscach ham prawego roshudzenja nima a w swojich nahladach hamostatny njeje, dżenka hiszczęsza najwierszcha murja sa tych, kiz do przedka njechadža, haj won, hacż runje je lud sijawne swoju njespojnoszcz s nětežijschimi wobstejnosciami sjiemik, tola tajki na hejm wuswoluje, kiz chzedža pschi tych starzych hubiejskich wobstejnoscach stejo wostacz.

Duchowny mjeszczęsze. Weste hibanje psches pošlucharjow dżesche. Tón, kiz bęsche preni ręczał, dżesche: „Szym so tež nad tym swięszelis a chzych wam to tež cążacż. Najprjedy maju naž sa hamich a naž burów tajki ludzi mjenuja, kiz hamostatni w swoim roshudzenju nježu, kiz do przedka njechadža atd. a potom chzedža naž naręczecz, so dyrbimy so k nim pschitowarskich, so bichmy so jako pscheczelsko swobodnoszce wopokasali. To wóchak je wérno, tak zyle njeprawje nimaja, hdvž wo naszej njeroshudzenosczi ręcza; pschetož my so pschi wólbach pschekustu damy pak wot teje, pak sažo wot druhieje strony wodżecz a so porędko sa tym prasham, hacż je tón muž, kotrehož dyrbimy wolicz, tež sa naž hamich tón prawy; ale to je zyle weste: najbole pak bichmy swoj njeroszum a swoju njeroshudzenoscz w statnych należnoszczach wopokasali, hdvž bichmy se sozialdemokratami hiež chzli. Dha by najprjedy zyl kust rosuma s hlowy won hiež dyrbjal, hdvž bichmy to czinili.”

„Chzemy ſebi junkróz rošjaſnicz, ſhto ma ratař abo bur po prawom wot sozialdemokratije doczakacż? Ssmém wo tym ręczecz?” so duchowny woprascha.

„To by nam prawje bylo”, wiele hložow wotmolwi; tón pak, kiz bęsche prjedy hizo s hlowu tichaſt, to ſažo czinjesche.

„Wam so to njesda prawe hiež?” so jeho duchowny woprascha.

Tón muž dżesche: „O, ja niežo pscheczivo temu nimam, so wóh pracie, ſhtož chzecze runje pracie; ja jenož myſlu, so sozialdemokrato tak njeprawo nimaja!”

Wschitzы so džiwajo na teho muža hladachu. Wón dyrbiescha wótre ſkowa hlyſhcz a woſebje wot teho prénjeho bura. To pak mało ſacjſcheja na njeho czinjesche. Wón ſmeroni ſedžo wosta, swoju trubku furjesche, s hlowu wiſesche a niežo njeprajesche.

„S wotkel masz twoju mudroſcz?” bę praschenje.

„Scže dha wó junkróz tež sozialdemokratow ręczecz hlyſheli?” wón so jich woprascha.

„Sso lubosnje ſa to džafuju!” preni dżesche.

„Ja ſym jich hlyſhali”, pscheczel sozialdemokratow ſamoła, „a mi teho žel njeje. Tak czlowiek halle naukuſnie, ſhto ma ſi nimi na ſebi.”

„Ty ſy woprawdze mudra hlowęſka”, ſažo tón preni praji. „Po tajkim ſi ręczow chzesch ſhonicz, ſajzy ſu? — Hdvž chze konjazh wikowar (handler) tebi konja pschedacż, kotrehož ma domach, a tebi w koreźmje jeho poczinki wukhwaluje, kaj by najkraſnisci tón był, dha drje ty tež hnydom do teho džesch? Ja bych ſebi myſlik, ty tam najprjedy pónidžesch a ſebi konja wobhlaſach, hacż żaneho bracha nima. Ale hdvž sozialdemokrato pschindža a ſe swojimi ręczemi swoju węz wukhwaluja, dha ty to hnydom pschivomiesch a kupisch njevidžanu węz — ty ſy woprawdze mudra hlowęſka. Ręczecz woni móža, czi karlojo, lepie hacż tajki konjazh wikowar, ale wo jenu njevěrnostj jim tež czinicž njeje.”

(Potraczowanje.)

Nosħlad w naschim čaſzu.

Belgiska kralowna je njejabzy cježko ſhorila. Kralowa bę so do hroda Bouchoute podała, so by ſwoju ſwakowu Charlottu, njeſbožownu ſwidowjeniu mandželsku merikanskego khézora Maximiliana, woprytała. Poſledniſcha je psched 22 létami, ſhoniwski, so ſu ſběžkarjo w Meriku jejneho mandželskeho ſatſelili, wobladniła. Khézorka Charlotta mjesche, hdvž bę hiszczęsza jaſneho ducha, kralowu jara lubo, a ta bęsche tež nětko jeniczka woſoba, kotrež možesche bludnu ſmerowacż. Hdvž wona ſańdžemu njedželu do jaſtwa k thorej ſtupi, ju w wulkim roshorjenju nadendże. Někotre ſłowa, kotrež dyrbjal u thoru ſmerowacż, ju hiszczęsza bôle roshorichu. Khézorka Charlotta wóchawnjemidrena na kralowu ſloczi, dajesche ju a ſi hložom ſchréczo do njeje bijesche. Kralowa psches někotre ſtwy cježasche, wot hawtowazeje thoreje honjena, kotrež halle ſa někto čaſha pschemóchu a wotwje-

dżechu. Kralowu bę tutón podawł, ſo roſumi, na najklubſcho roſhoril. Do Laekenſkeho hroda ſo wrózgiwſhi wona myſle ſhubi. Kralowu wobdawaze woſoby ſo bojachu, ſo je ju Boža rucđka ſajala. Khora pak borsy ſažo myſlow nabý, tola ſo na nju placzne wdlischęca dachu, na ejož wona wócha woſlabny. Pschiwolany ſtakar mjesche ſa nūne, po měſchnika poſlacz, dokelž ſo jemu kraloweje ſthorjenje ſmijertne hiež ſdasche, a kralowa ſama praſeſche, ſo borsy wumrje. Po woprawjenju ſo kralowa ſmerowa a ſo w nozy ſ wókſhewiazym ſparjom požylni. Wot teho ejož ſe polepschenje w kraloweje derjemeczu wobſtajne wostało, tak ſo ſo nadzijeja, ſo žaložne roſtſchaſenje nerbow dalszych ſlych ſezhwokow njeſmeje.

Ruske knježerſtwo chze na kózde waschnje wukrajanow ſe ſwojich nawieciornych provinzu wotbycz. 25,000 rěmſtich a awstriſtich poddanow, kotsiž ſu ſo w podolſkej, kijewſkej a wołyńskieſ guberniji ſaſydlili, dybri Rusku wopuſhezicž; mjes nimi ſu mnosy, kotsiž pschi pschedacžu ſwojich ležomnoſczow wjele ſamoženja ſhubja. Kruczischo hiszczęsza hacż pscheczivo wukrajanam ruske knježerſtwo pscheczivo ſidam poſtupuje. Wopokaſowanje ſidow ſ krajinow, hdzeg je jum po ſakonju ſakasane bydlicz, ſo bjes pscheczacy dale mewa. Dokelž ſo ſidža w něhduskim poſliskim kraleſtwje, hdzeg maja prawo ſo ſaſydlisz, ſ wikoſanju ſežiwicki njemoža, ſ rjemježniskim dželom pak ſebi khléb warbowacž nochedža, wjele tybz ſ nich do wukraja, woſebje do khaleneho kraja Paläſtiny a do Ameriki wuzahuſe. Woblicži ſo, ſo je ſebi hiež na milijon ſidow w poſledních měžazach ſ woaka Ruskeje nowu demisnu namakało. Jeli ſo by tole wobliczenje prare bylo, bydli hiszczęsza w Ruskej pscheczo na ſchyti milijonu ſidow ſawostało. Wukrajnich ſidow ruske knježerſtwo do zyla w Ruskej cježpicž nochze abo hlađa tola, jum pscheczyt po možnoszci poczecicž. Tak je wone mjes druhim poſtajlo, ſo ſo pschichodnje džeczi ſidovskich ſukrajanow do ſrénich a wychiſtich ſchulow pschijecž njeſmiedza.

Se „Sſerbiskich Nowin“.

Běly kſchij. W Barlinje je ſo nětko nowy khalobny ſwiaſt mjes mužskej młodžinu ſakozil. Je to „běly kſchij“, kotrehož ſobuſtaſow ſe ſwojim čežnym ſłowom a podpiſmow ſubja, ſo chzedža ſ Bożej pomozu počeczivje ſiwi hiež. Wchi žaložnych hréchach pscheczivo 6. kafni je tónle ſklub wěſeje jara nūny, a kózdy wěrny ſudowy pscheczel ſo wjeſeli, ſo ſo ſ tym naszej młodžinje pschiklaf dawa, a pucž poſkuſuje, po kotrejž ſo ſ starym dobrym počinkam naschich wózow wrózca a tak tež naschemu ludej móz ſdžerža. Kunjež towarſtvo běleho kſchija halle krotki čaſh wobſteji, ma hizo 1250 ſobuſtaſow a to mjesce wſchěmi powołanjeni: ſaſtoſnikami, rjemježniskami, pschekupzami, woſakami, ſtudentami atd.

O, ſo bydli tola tež na wžach wſchitzu młodži holsy, kaž jich towarſchojo w Barlinje, do tuteho ſwiateho ſkluba ſaſtupili ſ ſwojemu a ſ ſhromadnemu lepschemu! Kak ſrudnje tola tež na wžach ſ počeczivoseju nasheje młodžiny je!

Towarſtvo ma ſwoje ſydko w Barlinje SW. (Oranienstraße 104), hdzeg ſo wſcho dalshe ſhoni.

Sſlubjenje. Spitta, kiz je ſdobne a rjane duchowne khézliche ſpěwał, junu wopilza ſ khatnymi a luboſcziwymi ſłowami napominaſche, ſo picža wostajecž. „Knejes duchowny“, tón wopilz wotmolwi, „hdvž wó wjazy ſuricž njechacž, tež ja żaneho paſenza wjazy picž njecham“. Sſwérny wotrocžk teho knjeſa bę ſo mjeñujz tak nauwczęſt ſuricž, ſo trubku lědy prječ połoži. Wopilz w tutej pschihilnoszci duchowneho ſigowzove ſopjenko ſe ſwoju wjele hóřſchu žadoſcz pytaſche a ſo hizo w potajnym wjeſelesche, ſo je fararja do wuſkoscze pschinjeſt. Spitta pak ſlubi, ſo ženje wjazy njeſkuri, žadasche ſebi pak wot wopilza ſſlubjenje, ſo ſo zyle palenzpicža wostaji. Wopilz to ſlubi a bu ſwobodny wot žaloſneho wotrocžtwa a ſwojowny czlowiek.

12. njedžela po ſw. Trojizy.

Njedžela	Marka 7, 31—37.	2 Korinthiſtich 3, 4—11.
Pondžela	2 Mójs. 20, 1—19.	Ephesiſtich 2, 11—22.
Wutora	= 24, 1—18.	= 3, 1—12.
Sſrjeda	= 32, 1—14.	= 4, 7—14.
Schtwórk	= 32, 15—35.	= 4, 15—21.
Vjat̄	= 33, 12—23.	= 5, 22—33.
Sſobota	= 34, 1—10.	Psalm 1.